
Det Nationale Råd for Folkesundhed

København, den 31.05.05
J.nr. 2005-14011-8

Folketingets Sundhedsudvalg

Som bidrag til de igangværende overvejelser om tilrettelæggelsen af kommunernes arbejde med forebyggelse og sundhedsfremme vil Det Nationale Råd for Folkesundhed over for Folketingets Sundhedsudvalg gerne redegøre for rådets overvejelser og ideer.

Med kommunalreformen bliver det pr. 1. januar 2007 en lovpligtig opgave for kommunerne at arbejde med forebyggelse og sundhedsfremme (sund livsstil).

Spørgsmålet om kommunernes pligt til at beskæftige sig med forebyggelse reguleres i forslaget til sundhedsloven.

Det Nationale Råd for Folkesundhed finder det som udgangspunkt positivt, at forebyggelse og sundhedsfremme nu bliver en lovpligtig opgave for kommunerne. Kommunerne har efter rådets opfattelse gode forudsætninger for at varetage opgaven. Kommunerne er tæt på borgerne, og hvis kommunerne i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af deres serviceopgaver har forebyggelsesaspektet i baghovedet hele tiden, er der store gevinster. Kommunerne har også gode muligheder for at arbejde tværgående på sundhedsfremme og forebyggelsesområdet. Alle kommunale ansatte skal ikke være forebyggelsesmedarbejdere, men forebyggelsestanken skal være en naturlig del af opgaveløsningen.

Rådet finder imidlertid samtidig, at den rammepregede form i lovforslaget på forebyggelsesområdet giver et betydeligt behov for opfølgning i form af vejledninger og i forbindelse med ministerens bekendtgørelse af obligatoriske emner for sundhedsaftaler mellem region og kommuner. Rådet finder endvidere, at der for så vidt angår den patientrettede forebyggelse er en risiko for, at patienter falder mellem to stole, når kompetencen er delt mellem regioner og kommuner. Regionerne skal varetage al forebyggelse under sygehusindlæggelse, mens kommunerne står for forebyggelsen efter indlæggelsen. Det er efter rådets mening særligt påkrævet, at der findes en afklaring af, hvem der gør hvad, når det drejer sig om eksempelvis patientskoler, udgående sygehusfunktioner m.v.

Rådet anbefaler, at kommunerne indgår aftaler med regionerne om tværgående opgaver, herunder om den rådgivning og overvågning, der er beskrevet i lovforslagets § 120, stk. 3. Rådet mener, at der er behov for en præcisering og uddybning af rådgivningsopgaven, f.eks.

Det Nationale Råd for Folkesundhed har til formål at bidrage til debat og at rådgive indenrigs- og sundhedsministeren om folkesundhedsområdet. Rådet er nedsat af indenrigs- og sundhedsministeren i henhold til lov og består af 11 medlemmer beskikket ud fra deres faglige baggrund.

Sekretariat - Indenrigs- og Sundhedsministeriets 5. sundhedskontor - Slotsholmsgade 10-12 - 1216
København K - Telefon 7226 9000 - Fax 7226 9001 - E-mail: im@im.dk

med hensyn til ansvaret for gennemførelse af det dokumentationsarbejde, der er en forudsætning herfor. Ligeledes er der behov for en stillingtagen til, hvem der i fremtiden skal varetage de mere udviklingsorienterede opgaver i forhold til den patientrettede forebyggelse, herunder modelprojekter m.v. Opgaver, der i dag primært varetages af amtskommunerne, og som flertallet af de nye kommuner formentlig fortsat vil være for små til at løfte.

Endelig finder rådet, at der mellem kommunerne og regionerne tages stilling til, hvem der i fremtiden skal varetage forebyggelsen af ulykker.

Det er afgørende, at forebyggelse og sundhedsfremme bliver en driftsopgave på linje med andre kommunale opgaver. Kun på den måde kan det sikres, at forebyggelsen ikke forsvinder, nedprioriteres eller igangsættes gradvis, efterhånden som kommunerne vokser med opgaven. Det er samtidig vigtigt, at de aktiviteter og tilbud, der sættes i værk, tager udgangspunkt i, hvad der virker.

Det Nationale Råd for Folkesundhed har tre forslag til, hvordan dette kan ske:

1. Prioritering af opgaverne. Rådet finder det altafgørende, at kommunerne prioriterer ud fra de væsentligste sundhedsproblemer i dag, hvor rygning, fysisk inaktivitet og dårlig ernæring er blandt de største trusler for danskernes sundhedstilstand. Rådet finder samtidigt, at det er helt centralt, at forebyggelsesarbejdet baseres på et dokumenteret vidensgrundlag. Rådet vil i den forbindelse som hjælp til kommunerne lave en matrix over kan- og skal-opgaver - en form for pyramide med forslag til, hvilke områder kommunerne skal arbejde med, f.eks. rygestop og fysisk aktivitet, og hvilke områder der kan inddrages. Der vil også være behov for i projektform at afprøve nye forebyggelsesmetoder. Det centrale er, at der som led i sådanne projekter er en målrettet erfaringsopsamling og erfaringsudveksling.
2. Økonomi. Rådet vil understrege, at kommunerne skal have økonomisk incitament til at forebygge - også på kort sigt. Det er vigtigt at kommunerne fra starten har tilstrækkelige midler hertil. De økonomiske midler skal gå til evidens-baseret forebyggelse - det er vigtigt, at forebyggelsen ikke bliver grebet amatøragtigt an. Rådet vil anbefale, at staten afsætter projektmidler til brug for udviklingsorienterede opgaver, til evaluering og til erfaringsopsamling ved nye projekter.
3. Kortlægning af danskernes sundhed. Rådet finder, at der er behov for en kortlægning af danskernes sundhed. Rådet vil invitere kommunerne til en undersøgelse af danskernes sundhed. En sådan undersøgelse bør involvere alle kommuner og udgøre et repræsentativt udsnit af danskerne (alder, køn, sociale status etc.). Undersøgelsen skal dels omfatte objektive mål (f.eks. vedrørende kondition, kropsvægt og blodtryk) dels omfatte borgernes svar på en række spørgsmål (f.eks. vedrørende mental sundhed, rygning og alkohol). En sådan undersøgelse af sundhedstilstanden i de enkelte kommuner vil være et uvurderligt værktøj, når de enkelte kommuner skal planlægge

Det Nationale Råd for Folkesundhed

og målrette forebyggelsesindsatsen. Det er Rådets håb, at Folketinget vil afse midler til at støtte dette initiativ.

Med venlig hilsen

Bente Klarlund Pedersen

Formand for Det Nationale Råd for Folkesundhed

Det Nationale Råd for Folkesundhed har til formål at bidrage til debat og at rådgive indenrigs- og sundhedsministeren om folkesundhedsområdet. Rådet er nedsat af indenrigs- og sundhedsministeren i henhold til lov og består af 11 medlemmer beskikket ud fra deres faglige baggrund.

Sekretariat - Indenrigs- og Sundhedsministeriets 5. sundhedskontor – Slotsholmsgade 10-12 – 1216
København K - Telefon 7226 9000 – Fax 7226 9001 – E-mail: im@im.dk